

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: Chelsea 3-3878

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: Chelsea 3-3878

NO. 41. — ŠTEV. 41.

NEW YORK, WEDNESDAY, FEBRUARY 18, 1931. — SREDA, 18. FEBRUARJA 1931

VOLUME XXXIX. — LETNIK XXXIX.

NA ŠPANSKEM BO ZOPET UVEDENA DIKTATURA

TOPOVI SO NAPERJENI PROTI MADRIDU, IN NAJSTROŽJA CENZURA JE UVELJAVLJENA

Reakcionarji so prišli zopet na površje. — V kratkem bo osnovan nov kabinet. — Državna bramba je mobilizirana. — Delavstvo bo najbrž proglasilo generalni štrajk. — Vse kaže, da bo Berenguer zopet prevzel ministrsko predsedstvo. — Španska v senci nove diktature.

MADRID, Španska, 18. februarja. — Dosedanji finančni minister Julio Wais je v zgodnji jutranji uri objavil, da bo danes stvorjeno koalicijsko ministristvo, v katerem bodo imeli monarhisti večino.

Imena ministrov bodo danes predložena kralju. Ministri bodo popoldne zaprišeženi.

Posvetovanja so se vršila štiri ure, in navzoči so bili zastopniki vseh monarhističnih strank, razen stranke, ki se zavzema za reformo ustave. Te stranke načeljuje Guerra, kateremu se včeraj ni posrečilo tvoriti kabineta.

Iz zanesljivega vira se je doznalo, da namerava danes španski kralj obiskati bivšega ministrskega predsednika Berenguera, ki je nevarno zbolel. Zdravniki pravijo, da gre za zastrupljenje krvi in da je bolnik zdaj že izven nevarnosti.

Ako ga bo kralj res obiskal, ga bo pri tej priliki najbrž naprosil, naj zopet prevzame mesto ministrskega predsednika.

MADRID, Španska, 17. februarja. — Danes je plavala nad Špansko senca nove diktature, kajti napori kralja, da bi se osnovalo odgovorno civilno ministristvo, so se izjalovili.

Vojaštvo je pripravljeno. Na glavno mesto so naperjeni topovi, ki bi stopili takoj v akcijo, kakor hitro bi se pojavili prvi znaki vstaje.

Prebivalstvo je silno razburjeno. Nihče nāmreč ne ve, kaj bo prinesel jutrišnji dan.

Zvečer so se sestali reakcionarni armadni generali z bivšim ministrskim predsednikom Berenguerom ter se posvetovali z njim glede varnostnih odredb.

Vest o tem sestanku se je z bliskovito naglico razširila po vseh kavarnah in klubih.

Splošno se domneva, da bodo republikanci odgovorili generalom oziroma kraljevim pristašem z vstajo, ki bo enkrat za vselej pomedla z monarhijo na Španskem.

Sanchez Guerra si je včeraj ves dan prizadeval sestaviti nov kabinet. K sebi je pozval voditelje vseh strank, od monarhistov pa do republikancev. Sprva je kazalo, da se bo mu načrt posrečil, proti jutra je pa moral sporočiti kralju, da ne more sestaviti ministristva.

Vzrok izjalovljenja je bil ta, da republikanci niso hoteli biti zastopani v takem kabinetu in ker ni hotel dati kralj povelja za sklicanje ustavotvorne skupščine.

Notranji minister je zvečer objavil, da so ukinjene po vsej Španski vse ustavne svobodščine ter da je zopet uvedena najstrožja cenzura. Diktatura je bila prejšnji teden le zato odpravljena, ker so bile razpisane splošne volitve. Ker se pa volitve ne bodo vršile, je bila obnovljena. Položaj je natančno isti kot je bil pred dvema tednoma.

Vojaštvo je pripravljeno v vojašnicah, vse tragične točke so zasedene, meščanska borba je mobilizirana.

Bodoči španski diktator bo najbrž general Leopold Saro, poveljnik kraljeve garde. Njegova pomočnika bosta generala Anido in Barrera.

Ko je dospela danes iz Londona španska kraljica Viktorija, jo je prebivalstvo navdušeno pozdravilo.

Kot v protest proti monarhiji so sklenili tukajšnji socialisti in drugi delavski voditelji proklamirati generalni štrajk. Govorniki delavskih zborovanj so

SEN. WAGNER ZA ODPRAVO PROHIBICIJE

Enajst milijonov volilcev je prepričanih, da pojenja prohibicija popolno izjalovljenje.

WASHINGTON, D. C., 17. febr. Senator Robert F. Wagner iz New Yorka je danes v senatu definitivno zahteval, naj se deloma preklic osemnajsti amandament. Le salon se ne sme vrniti, sicer naj bi bilo pa vse tako kot je bilo pred prohibicijo.

— Zdaj je na vrsti preklic osemnajstega amandamenta — je rekel Wagner. — Za revizijo je že prepričan. Narod noče nobenega kompromisa, narod hoče preklic.

— Enajst milijonov volilcev je prepričanih, da je prohibicija nesreča za deželo. Ti volilci bodo o tem tudi druge prepričali. Za prohibicijo se bodo zavzemali le tisti, ki se sploh prepričati ne dajo.

— V dobi prohibicije je bilo aritiranih na stotisoče državljanov, na milijone dolarjev je bilo vrženih nepotrebno v stran, ljudje se zastrupljajo, bolnišnice in blaznice se polnijo, strašna korupcija je vsepovsod. Splošno omalovaževanje vseh postav preti šarmoglaviti organizirano vlado.

PET-DNEVNI DELOVNIK V NEMČIJI

Metalurški delavci so sprejeli predlogo, da a pospešijo nadaljni od-pust delavcev.

BERLIN, Nemčija 17. februarja. Več kot četrt milijona delavcev v berlinski kovinski industriji bo od sedaj naprej delalo le po pet dni na teden.

Ta dogovor je bil sklenjen med delodajalci ter delavci ter bo stopil danes v veljavo. Metalurški delavci ne bodo v bodoče praznovali le nedelje, temveč tudi soboto. Trgovski uslužbenci naprav bodo delali vsak dan poldrugo uro manj.

Jeklarne so objavile da bodo vzdržale sedanje število delavcev in se izognile nadaljnemu opuščanju. Medtem pa se vrše nadaljna pogajanja glede skrajšanja štivila ur in možnosti, da se preskrbi nadaljnimi delavcem službo v industriji.

Uvedbi petdnevnega delovnega tedna pripisujejo v berlinski kovinski industriji veliko važnost ter nasledujejo pozorno vse uspehe. Medtem pa vedno narašča število nezaposlenih. Soglasno z zadnjimi številkami vlade, jo doseglo število nekako pet milijonov.

zahtevali takojšnjo amnestijo za vse politične zločince.

PARIZ, Francija, 17. februarja. — Madridski dopisnik Havasove agenture poroča, da je izbruhnila v Cordovi vojaška vstaja ter da je bilo poslanih iz Madrida par polkov vojaštva, z naročilom, naj vstajo zatro.

Opolnoči bo proklamiral kralj vojno pravo po vsej Španski, ker bo že jutri izbruhnil generalni štrajk.

LONDON, Anglija, 17. februarja. — Iz zanesljivega vira se je izvedelo, da je kralj Alfonz odločno proti vojaški diktaturi. Najraje bi videl, da bi dobila Španska konservativno ministristvo pod vodstvom de la Cierve ali pa Berenguera.

SNOWDEN JE POJASNIL SVOJ GOVOR

Anglija ima petdeset milijonov funtov šterlingov deficita. — Davke bo treba vsekakor zvišati.

LONDON, Anglija, 17. februarja. Državni zakladničar Snowden je danes govoril pred skupino poslancev, ki pripadajo delavski stranki ter jim pojasnil nekatere točke svojega govora, ki ga je imel pred kratkim v parlamentu.

Rekel je, da se ni obregnil ob visoke plače nekaterih državnih uradnikov, posebno ministrov, ter da so ga v tem oziru napačno tolmačili. "Evening Standard" poroča, da je govor povzročil veliko senzacijo.

Snowden je namerš izjavil, da je v državi zakladnici petdeset milijonov funtov šterlingov deficita.

— Ta primanjkljaj — je rekel Snowden — bo treba na ta ali oni način pokriti. Vzeli bomo tam, kjer je preveč, in dali tja, kjer je premalo.

Te njegove besede so tako tolmačili, da misli uradništvu skrajšati plače.

Snowden je izjavil, da se ne bo poslužil tega sredstva, ampak da bo pač treba kje drugod dobiti denar za pokritje primanjkljaja.

BANČNEGA PREDSEDNIKA SO ARETIRALI

CANTON, Ohio, 17. februarja. — Tukaj so aretirali C. A. Hannera, predsednika Bank of Canton. Obdolžen je poverljivega. Banka ima nad dvajset tisoč dolarjev primanjkljaja.

NOVA ZEMLJA OB JUŽNEM TEČAJU

OSLO, Norveška, 17. februarja. — Kapitan norveške ladje "Torlyn", ki lovi kite, v Južnem morju, je sporočil, da je odkril novo zemljo v bližini Južnega tečaja. Nova zemlja je nekaj podaljšek McRobertsonove zemlje, katero je odkril lani Sir Douglas Mawson.

STO OSEB MRTVIH PRI PRI NOVOLETNEM PRAZNOVANJU

KANTON, Kitajska, 17. februarja. V reki Pearl južno od Kantona je utonilo sto oseb, ko je zadel parnik ob pečine ter se poopil. Štiristo oseb se je rešilo. Nesreča se je pripetila baš ko so potniki praznovali kitajsko novo leto.

DEBATA GLEDE PRISELJEVANJA

Republikanski voditelji so namignili, da ne more priti predloga na dnevni red. — Priseljeniški odsek je odobril predlogo Jenkinsa.

WASHINGTON, D. C., 17. febr. Republikanski voditelji poslanske zbornice so danes namignili, da ne more priti priseljeniška predloga na dnevni red še v tem zasedanju, ki bo končano 3. marca.

Potem ko je odsek za pravila odklonil staviti predlogo Free-ja na dnevni red, je prišla na vrsto predloga Jenkinsa, ki omejuje priseljevanje Filipincev.

Predsednik Johnson je izjavil, da se bo še enkrat obrnil na komitej za pravila, da bo prišla predloga Jenkinsa na glasovanje.

Jenkins želi, naj se omeji priseljevanje iz kvotnih dežel na devetdeset odstotkov in da se mora omejit priseljevanje iz dežel, ki niso podvržene kvoti, le na deset odstotkov priseljevanja leta 1929.

Državni departmet je že skrcil priseljevanje že za več kot devetdeset odstotkov.

Kljub temu pa hočejo nasprotniki priseljevanja uveljaviti to omejitev na postaven način.

Voditelji zbornice so mnenja da ne bo dovolj časa za sprejem predloge.

RICHTHOFEN JE ŽE ZOPET V OSPREDJU

Nemška vlada bo protestirala pri canadski vladi proti obrekovanju slavnega letalca.

BERLIN, Nemčija, 17. februarja. Iz zunanega urada poročajo, da je zveza nemških častnikov naperila energičen protest proti obrekovanju nemškega letalskega junaka, barona Manfreda von Richthofena. Protest se obrača proti nekemu canadskemu letalcu.

Organizacija aktivnih častnikov stare armade je pozvala vlado, naj se pritoži pri canadski vladi, da zavrne napade na viteštvo nemškega častnika.

Predmet protesta je izjava canadskega vojnega letalca, poročnika Hunterja, ki je rekel v nekem članku v "Kreuzzeitung", da so mučili nekoga nemškega jetnika v poskusu, da dobe od njega informacije.

Organizacija je rekla v svojem protestu: — Nemška zveza častnikov energično protestira proti Nemčiji sovrani agtaciji, ki se obrača v sedanjem slučaju proti baronu Richthofenu, katerega čislajo tako prijatelji kot sovražniki.

Idealna postava barona von Richthofena stoji previsoko, da bi jo mogle zadeti pišce obrekovanja.

DIVIDENDE FORDOVE TOVARNE V NEMČIJI

BERLIN, Nemčija, 17. februarja. Tukajšnja Ford Motor Company je proglasila za lansko leto deset odstotno dividendo. Skupen kapital družbe znaša tri milijone šeststotisoč dolarjev. Lani je bilo akoro pol milijona dolarjev več dobička kot pa prejšnje leto.

PAPEŽ ZA POVSPENJE MORALE

Pri duhovniškem sprejemu in postnih pridigah v Rimu. — Pravi, da trpi vlada v listih, filmih, varijetjih in sploh onečastečenju nedelje.

VATIKANSKO MESTO, 17. febr. V svojem današnjem nagovoru na postne pridigarje v Rimu je očital danes papež, da izpolnjujejo sicer besedilo lateranske pogodbe, da pa obsoja "nemoralne" liste, filmska gledišča ter varijetne predstave. S tem pospešuje vlada protestantovsko propagando ter podpira omalovaževanje nedelje.

Glede profaniranja nedeljskega mira je proglasil papež, da zablaja vlada mlade ljudi od cerkve na športne prostore.

Pri tem ima papež v mislih napolvojaško vzgojo, za katero se morajo mladi ljudje prijaviti vsako nedeljo zjutraj.

Pri sprejemu duhovnikov, ki so direktno podrejeni papežu kot škofu Rima, je prišlo do nenavadnega nastopa. Prosil jih je, naj se bore proti nemoralni v listih, filmskih glediščih ter proti sramotnemu nedelju.

Papež je očital vladi, da ne vzdržuje v Rimu svete atmosfere ter daje tako velike prostosti protestantom, da se sami čudijo.

ŠTEVILO NEZAPOSLENIH V ITALIJI NARAŠČA

RIM, Italija, 17. februarja. — Neke oficijelno poročilo pravi, da znaša število nezaposlenih v Italiji 721.976 oseb. Izza meseca januarja se je povečalo to število za stotisoč oseb.

TRJE SOCIJALISTI OBSOJENI

VARŠAVA, Poljska, 17. februarja. Včeraj se je moralo zagovarjati osem socialistov, čel, da so nameravali vpriporiti atentat na maršala Pilsudskega. Pet jih je bilo oproščeno, trije so bili pa obsojeni na leto dni ječe.

DENARNA NAKAZILA

IZVRŠUJEMO ZANESLJIVO IN TOČNO KAKOR VAM POKAŽE NASTOPNI SEZNAM

V JUGOSLAVIJO	
Din 500	\$ 9.35
Din 1000	\$ 18.50
Din 2500	\$ 45.75
Din 3000	\$ 54.60
Din 5000	\$ 90.50
Din 10,000	\$ 180.00

V ITALIJO	
Lir 100	\$ 5.75
Lir 200	\$ 11.30
Lir 300	\$ 16.80
Lir 500	\$ 27.40
Lir 1000	\$ 54.25

IZPLAČILA V AMERIŠKIH DOLARJIH
Pristojbina znaša 60 centov za vsako posamezno nakazilo, ki ne presega zneska \$30.—, za \$35.— 70 centov, za \$40.— 80 centov, za \$45.— 90 centov, za \$50.— \$1.—, za \$100.— \$2.—, za \$200.— \$4.—, za \$300.— \$5.25.

Za izplačilo večjih zneskov kot zgoraj navedeno, bodite v dinarjih lirah ali dolarjih, dovoljujemo še boljše pogoje. Pri velikih nakazilih pripravljamo, da se poprej z nam pisanim potom sporazumete glede načina nakazila.

Najna nakazila izvršujemo po CABLE LETTER za pristojbino 75c.

Sakser State Bank

82 Cortlandt Street New York, N. Y.
Telephone Barclay 7-0380

"Glas Naroda"

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)
Frank Sakser, President L. Benedik, Treas.

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Za celo leto velja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00
In Kanado	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
Za četrt leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00.
Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno nedelje in praznikov.

Dopis brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagoviti pošiljati po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznači, da hitreje najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: Chelsea 3878

POMOČ FARMERJEM

V kongresu je bila sprejeta predloga, naj se da farmerjem, ki so bili lani prizadeti vsled suše, dvajset milijonov dolarjev. Predsednik je predlogo takoj podpisal in s tem je bil končan oster spor, ki je bil nastal med njimi in kongresom.

Demokratje so za predlogo samo vsled tega glasovali, da bi spravili v tek predlagano pomožno akcijo.

Z načrtom, ki ga je vsebovala predloga, se namreč niso strinjali, in tekem prihodnje predsedniške kampanje bo še dosti slišati o tem, kajti ozadje spora med kongresom in najvišjim uradnikom dežele je tvorila sama preljuba politika. Vsekakor je pa s tem odstranjen poglavitni vzrok za posebno zasedanje kongresa, ki bi ne imelo nikakih dobrih posledic.

Pot je prosta za druga dovolila, ki še čakajo odrešnje. Vse kaže, da bo program završen še pred 4. marcem.

Z ozirom na vsoto dvajsetih milijonov dolarjev, ki je bila dovoljena za pomoč farmerjem, je težko reči, kdo je pravzaprav zmagal.

Prvotno je bilo v kongresu predlagano, da se da Rdečim Križu petindvajset milijonov dolarjev, da nakupi potrebno hrano, obleko in druge življenske potrebščine ter jih razdeli med stradujoče farmerje.

Predsednik je bil proti temu predlogu, češ, da bi ne bilo prav, če bi vlada delila "miloščino" in da je dosegljiv ameriški narod še vedno sam prispeval za odpravo takih in podobnih stisk.

Zatem je se vnel boj, ki se je še bolj poostiril, ko ni hotel Rdeči križ sprejeti od kongresa ponudene vsote.

Demokratje in progresivni republikanci so zatrjevali, da Rdeči Križ nima dovolj sredstev, da bi pomagal vsled suše prizadetim farmerjem.

Nato je bilo predlagano, naj se da dvajset milijonov dolarjev poljedelskemu departmentu, ki bo s tem denarjem rehabilitiral farmerje.

Za to pomoč oziroma rehabilitacijo bi pa morali dati farmerji primerno jamščino.

Za kako jamščino gre v tem slučaju, ni nikomur jasno, kajti kakšno jamščino naj da farmer, ki je brez vsakih sredstev ter je v vseh ozirih navezan na javno dobrodelnost.

Demokratje so slednjič glasovali za predlogo, ker so prodrali s svojo zahtevo, naj gre denar za nakup živil in obleke, dočim vidi administracija svojo zmago v tem, da bo vršil poglavitno delo Rdeči križ, ki dobiva svoja sredstva iz privatnih virov.

S pomožno akcijo je treba takoj začeti, kajti farmerji so bili na dva načina prizadeti.

Suša jim je napravila ogromno škodo, poravnava te škode je pa zavlekla politika washingtonske gospode.

Sovjetsko zlato v Berlinu

Te dni so peljali iz Moskve v Berlin nad 5 ton ruskega zlata deloma v kepar, deloma pa v zlatnikih. To je letos že druga pošiljka zlata iz sovjetske Rusije v Berlin. Da bi bil prevoz varen, je prispelo iz Rige na obmejno postajo 10 policistov. Zlato so peljali v velikem salonskem vagonu, prikljupljenem vlaku, ki je prihajal iz Moskve. V Rigi je bilo ob prihodu moskovskega vlaka na kolodvoru zelo živahnost. Toda nihče ni slutil, da se pleče v salonskem vagonu za zastrižimi okni tako imeniten potnik.

Na glavnem kolodvoru v Rigi so postavili vagon na stranici tir, potem so pa prenesli zlato iz sovjetskega v nemški vagon. Prekladanje je trajalo ned dve uri, kajti zlato je bilo nad 100 zabojčkov. Navzoči so bili razem zastopnikov sovjetske stranke banke predstavnik sovjetskega poslanstva v Rigi in višji funkcionarji litovske železniške policije. Vagon z zlatom so prikljupili k nočnemu berlinske-mu vlaku.

KNJIGE VODNIKOVE DRUŽBE SO RAZPRODANE

Sprejemamo pa članarino za bodoče leto.

Članarina znaša \$1.—

Clani dobe potem knjige po pošti naravnost iz Ljubljane.

Uprava "G. N."

Dopisi. Iz Jugoslavije.

Rural Ridge, Pa.

Spodaj podpisanega me dolžnost veže, da se tem potom prisrčno zahvalim mojim nekdanjim in sedanjim sosedom, prijateljem in znancom.

V prvi vrsti mojim seljanom, kateri so se tako daleč (iz Butler St., Pittsburgh) potrudili in prišli na pogreb mojega nezabnega sina Franceta, kateri je preminul 7. februarja v Memorial bolnišnici, na 2 West 106. St., New York City, N. Y. Nisem nikoli mislil, da imam toliko prijateljev, kolikor jih v resnici imam, kar tudi ne bom pozabil, dokler bom živ.

Nekaterim udeležencem pogreba se je morda čudno videlo, da ni bil moj brat Jurič, kateri živi v Akron, Ohio, navzoč pri pogrebu. Lahko so si mislili, da je mogoče kakšno sovražstvo med nama. Vzrok je bil, v naglici napačno oddan telegram, katerega ni ob pravem času dobil. Prišel pa je bil isti dan z več zvečer, ko je že bil pogreb izvršen.

Obenem se pa tudi lepo zahvalim rojaku gospodu Škrajnarju iz urada Glas Naroda, kateri je na obvestilo mojega brata Juriča prišel v gori imenovano bolnišnico obiskat še takrat živega mojega sina. Tedaj sem bil tudi jaz tam. Mr. Škrajnar mi je tako ugajal s svojo tolažbo in govorom, da sem takoj sklenil naročiti se na list Glas Naroda. List priporočam še ostalim Slovincem, kateri niste še nanj naročili. Naročite ga, ne bo vam žal.

Jaz ga berem že od leta 1898 z vedno večjim zanimanjem.

Torej še enkrat iskrena hvala vsem!

Tudi moj brat Jurič, čeprav vam večini nepoznan, vas vse Žiljane, kateri ste se pogreba udeležili, tem potom pozdravlja.

Grge Mikulin iz Majšiča.

Drzna zločinska tolpa prijeta.

V Ivancu, srez Varaždin, je že več let strahovala vsa okolica nevarna in podivjana tolpa zločincev in vlomilcev, ki je izvršila tudi več umorov. Leta 1927 so našli ubitega posestnika I. Krstiča iz Cerja-Nebojške. Mč je šel ponoči iz hiše, da ugotovi, zakaj laja pes, v zasedi so pa prežali nanj razbojnik in ga ustrelili.

Kmalu je bila ubita žena nekega posestnika v Podbelli. Zavrtni morilci so jo zadeli naravnost v srce. Izvršenih je bilo tudi več vlomov, tako da v vasi Vode, kjer so storilci odnesli Madi Medenjaka za 6000 Din sadja, potem v poštni urad v Novem Marofu, kjer je bilo ukradenih za več tisoč Din poštnih vrednosti. Pred 14 dnevi so orožniki drzno vlomsko in zločinsko tolpo izsledili. Kolovodje tolpe sta bila brata Lovro in Valent Andrašinjak z Bikovca, z njima vred pa so bili aretirani Dragutin Vrbanc iz Čalina, Ivan, Miha in Janko Mihalič iz Voča in več drugih. Trije zločinci so pobegnili. Vsa tolpa so orožniki pripeljali v zapore okrogne sodišča v Varaždinu. Brata Andrašinjaka so morali ukleniti, ker sta hotela pobegniti.

Kriminaliteta v Beogradu.

Beogradska policija je te dni izdala kriminalno statistiko za preteklo leto. Iz statistike je razvidno, da kriminaliteta v Beogradu stalno pada. Leni je bilo radi hudodelstva zločina obsojenih 4338 oseb (leta 1929 pa 6646). V policijskih zaporih je bilo lani 7729 jetnikov, predlanskim pa 9654. Tatvin je bilo 2838, od teh jih je policija pojasnila 2838, kar je vsekakor lep uspeh. Večinoma so bile manjše tatvine.

Samomorov je bilo lani 38, poskušanih samomorov pa 138.

Po šestnajstih letih se vrnil iz ujetništva.

Te dni se je po 16-letnem ujetništvu v Rusiji vrnil v Sarajevo Rade Obučina, ki je meseca septembra l. 1914 prišel v rusko ujetništvo. Pozneje se je javil med dobrovoljce in se udeležil bojev v Dobruđi, kjer je bil ranjen. Revolucija v Rusiji ag je zatekla v Žitomiru, kjer je nekaj let ležal bolan v grozni bedi. Ko se mu je zdravje popravilo, je prošil, da se mu izda dovoljenje za povratek v domovino, a šele po petih letih je smel odpotovati.

V Sarajevu je našel svojega sivega očeta, ki je bil ves srečen, ko je videl svojega sina, o katerem je mislil, da je ostal mrtev na bojnih poljanah.

Tri smrtne obsodbe.

Dne 20. novembra lani je neka Zorka Panič iz Požarana v gnjilanskem srezu nagovorila svojega ljubčka Trajka Zdravkoviča, naj umori njenega moža Trajka Paniča. Ljubček sam tega ni storil, pač pa je najel nekega Osmana Zekoviča, kateremu je obljubil za umor 600 Din. Vsi trije so se dogovorili in

POZOR

Nekateri nam še vedno pisarijo na naš stari naslov — 82 Cortlandt Street, česar posledica so zamude in včasih se tudi kako pismo izgubi. Naš sedanji naslov je:

"GLAS NARODA"
216 West 18th St.,
New York, N. Y.

kar naj blagovolijo vsi vpoštovati. Kdor ima še stare nalepke, naj na nji popravi naslov, predno pismo odpošlje.

Uprava.

Peter Zgaga

Kjersibodi, U. S. A.

Ker že dolgo ni bilo nobenega dopisa iz našega kraja, sem sklenil jaz napisati par vrstic.

Delavске razmere so pod ničlo, kot menda tudi povsod drugod po Ameriki.

Kapitalisti nas zatirajo, da je groza.

O Hbovenjevi prosperiteti ni nikjer niti duha niti sluha.

Na društvenem polju dobro napredujemo.

Naša podporni in in zabavna društva so priredila pred pustem par veselice, da smo se že vsaj nekoliko razveselili.

Veselic so bile prav dobro obiskane.

Čast vsem obiskovalcem, ki se zavajajo svoje narodne dolžnosti. To je najboljšo znamenje, da naša na-

DOBIČKANOSNA TRGOVINA

Mož, ki je pred 70 leti potuhtal, kako ustreči samoljubju igrakev in umetnikov, je položil temelj trgovini, ki se je po vojni razvila skoraj v industrijo. Ta mož se je imenoval Romeike in imel je skromen kiosk v Parizu. Zdelo se mu je vedno čudno, da so igralci in umetniki po vsaki premieri ali otvoritvi razstave naravnost oblegali njegov kiosk in se kar trgali za novine, iz katerih so izstrigli novice ali članke, tičbe se njih. Zakaj bi ne mogel jaz striti iz novina in igrake in umetnike nanašajočih se vesti lin prihraniti radovednežem stroškov za pol ducata novin? — si je mislil Romeike. Sam je kupal novine na debelo, torej ceneje. Lani se je posla in kmalu je imel nekaj starih odjemalcev. Vest o njegovem poslovanju se je hitro raznesla med igralci in umetniki in podjetni prodajalec novin je kmalu zaslovel po Parizu.

Pariz mu merida ni ugajal in preselil se je v London, kjer je šele ustanovil pravo trgovino. Njegovo podjetje je še zdaj prvo v tej panogi. Do vojne je služilo Romeikovo podjetje v prvi vrsti radovednim in domišljavim ljudem. Igralci, umetniki in ljudje iz družbe so prihajali, da bi izvedeli, kaj misli svet o njih. Trgovina je bila skromna, toda šla je zelo dobro. Potem je prišla vojna, ki je na stežaj odprla vrata propagandi in države so se zale po tisku kot po pravem orožu. Zaveznikom se je posrečilo dobiti sovražnikove liste, iz katerih je bilo razvidno, kako se je propaganda širila. Trgovina s časopisnimi izrezki se je močira razmahnila. Igralci, pisatelji in pesniki so se morali umakniti v ozadje, namesto njih so beležili v posebne knjige tovarne, vlade, industrije, podjetja itd. Pojavna industrija je bila vsa zgrajena na propagandi. Če bi si ogledali arhive veltrogovine s časopisnimi izrezki, bi lahko zasledovali razvoj novih podjetij.

Ce bi imeli seznam predmetov, po katerih je vedno večje povpraševanje, bi videli, da so avijatika, avtomobilizem in radio one industrijske panoge, ki neprestano napredujejo. Pred letom 1914 ni nihče povpraševal po časopisnih izrezkih, nanašajočih se na te predmete. Pozneje so morali sprejeti v seznam še nove žrize, ki jih pred vojno še niso poznali, kakor boljšeživez, televizija, zvočni film, racionalizacija itd. Podjetja, ki zbirajo časopisne izrezke, imajo svoje stalne kliente in imajo čisto odgovorjati na zelo čudna vprašanja. Ministrski predsednik je stalna zvezda. Eno podjetje ima časopisne izreke o vseh ministrskih predsednikih, ki so se v Angliji vrstili v zadnjih 70 letih. Uradnik v tem podjetju bi vam lahko točno povedal, kaj je dejal liberalni predsednik v tem ali onem letu, kje je padla njegova izjava in ob kakšni priliki. Papeži ima svoje podjetje za zbiranje časopisnih izrezkov, angleška poslanstva, ministrstva in javni uradi pa posebne oddelke, ki morajo skrbeti samo zato, da se izreže iz časopisov vsaka kolikaj važna vest, nanašajoča se na njihovo poslovanje. Lloyd George, Winston Churchill in Bernard Shaw so stalni klienti neke neke velike londonske agenture.

Churchillov oče, lord Randolph je imel nad pol milijona časopisnih izrezkov. Charlie Chaplin dobiva od treh agentur nad 5000 časopisnih izrezkov vsak teden.

Šele ko pogleda človek za kulise takega podjetja, se prepriča, kako velika je moč tiska. Vesti, ki vas prav nič ne zanimajo ali razprave, ob katerih se dolgočasite, so življenjskega pomena za druge ljudi. Način, kako izrabijo vsake novine, je presenetljiv. Uslužbenici podjetja, ki se peča s to originalno trgovino, se de v svojih pisarnah s škarjami v rokah in neprestano strižejo. Ko opravi tak uslužbenec svoj posel, ostane od novin navadno samo glava. In vendar se nabere v pisarni toliko makulaturnega papirja, da ga morajo dvakrat na dan odpeljati, sicer bi se uradniki v njem izgubili.

Striže se iz novin vse — oznanila porok, rojstev, smrti, itd. Te vesti pošiljajo tiskarnam, ki prodajajo poročne, krsne, ali pogrebne potrebščine. Vesti o požarih pošiljajo gradbenim podjetjem, da s ponudbami glede novih poslopj ne zamude. Kinematografi, gledališča, pisatelji, politiki in sploh vsi javni delavci so navezani na podjetja, ki trgujejo s časopisnimi izrezki. Kako se je ta trgovina ali bolje rečeno industrija po vojni razvila, priča največje podjetje v Londonu, ki razpošlje vsak teden nad 40 milijonov časopisnih izrezkov in ima nad 8000 stalnih odjemalcev. To delo opravljajo večino ženske, ki imajo presenetljiv spomin. Nekateri morajo misliti dan za dnem na 3000 raznih predmetov, o katerih je treba izstriti iz novin vesti. Delo zahteva veliko spretnost ne samo v zadržanju s škarjami, temveč tudi v skladanju in nalepljanju izrezkov.

SEZNAM KONCERTOV BANOVCE-SUBELJ.

1. marca: Milwaukee, Wis.
8. marca: Waukegan, Ill.
22. marca: Chicago, Ill.
30. marca: Detroit, Mich.

rod ne bo tako hitro izmrl v naši naselbini.

Na veseliceh je bilo vsega v izobilju.

Naše pridne ženske so nakuhale in napekle krof in potic. V kotu se je pa točila rujna kapljica.

Vsaka veselica je prinesla čez sto dolarjev čistega dobička. To je že precej, če se pomisli, da večina rojakov že več mesecev ne dela, kar je hud udarec posebno za tiste, ki imajo dvesti otrok.

Prav posebno dobro je bila obiskana veselica, ki jo je priredilo naše Samostojno društvo.

Vsa čast in hvala rojaku P., ki je tako pridno raztegal meh do ranega jutra. Njegove hčerke, dasi še mlade — najstarejša je stara, petnajst let — so pridno dežale v kuhinji, dočim so njegovi fantje pri bari pomagali, da je bil uspeh popoln.

Ko smo se hoteli proti jutru vrniti domov, je bil zunaj tako hud mraz, da nismo mogli nikamor, ker nam je zamrznila voda v radiatorjih. Vrnili smo se v dvorano in se ob zvokih prijetne godbe vrteli do ranega jutra.

Navzlic slabim časom vlada v naši naselbini veliko zanimanje za Narodni dom.

Zemljišče je že kupljeno in načrti so že izgotovljeni. Stavba bo veljaka okoli trideset tisoč dolarjev in bo ena najlepših v naši naselbini.

Vsa čast rojakom T. R. in N., ki so se potrudili s prodajo delnic.

V par dneh so jih prodali nad sto dvajset, kar je vsekakor lep napredek.

Rejaki, pridno sezite po njih! Delnice so po deset dolarjev.

Bolnikov je bilo to zimo precej. Najhuje je bilo tistim, ki so morali zaradi slabih delavskih razmer družstvo pustiti ter niso v slučaju bolnižni ali smrti dobili nobene podpore. Prej je pustil človek družstvo iz malomarnosti, dandanes so pa nekateri prišli pustiti družstva zato ker ne morejo in ne morejo spraviti denarja za asmesent. To je jako žalostno.

ln kdo je tega kriv? Mi sami smo tega krivi, ker smo volili Hooverja. Ako bi volil Smitha bi tudi ne bilo nič bolje, ampak bi že vsaj imeli pijačo, da bi se nekoliko razvedrili v teh hudih časih.

Ker je bilo letos grozde izredno poceni, smo si ga precej naprešali, da se tolažimo z njim ob dolgih zimskih večerih.

Včasih nas obiščejo suhaški agentje, pa se za groznilni sok niti ne zmejnijo, toda če pri kom dobe kako kapljico takratnega, prete rojaku, da ga bodo vzeli seboj. No, pa jim stisne kak cvancigar, pa je vse olrajt.

Ako se do pomladi ne bodo razmere nič izboljšale, se jih bo iz naše naselbine precej podalo v stari kraj.

Nekateri se bodo udeležili raznih izletov, nekateri bodo pa kar tako potovali. Dosti je takih ki nameravajo vzeti svoje avtomobile seboj. Kompanije baje ne računajo za avtomobil ne več kot za človeka. No, to bi še gre nekako.

Smrtnih slučajev smo imeli to zimo precej.

Umri je nadvse priljubljen rojak John J., ter zapustil žalujočo vdovo z devetimi nedoraslimi otroci.

Kar nagloma ga je pobralo.

Ker zaradi slabih delavskih razmer ni mogel plačevati družstva ter je bil suspendiran, je bila nesreča seveda še toliko večja.

Toda na svetu se še dobe usmiljena srca.

Pet rojakov je šlo kolektivrat po naši naselbini in po sosednjih naselbinah.

Vsakemu posebej smo opisali nesrečno usodo pokojnika oziroma njegove družine, in že itak mehka slovenska srca so se omečala.

Nabrali smo nad sedemsto dolarjev, kar je izredno dosti za sedanje razmere. Vsak je pač daroval po svoji moči.

Pogreb je bil veličasten, kajti s sedemsto dolarji se da prirediti že prav lep pogreb.

Truga je bila izredno krasna. No, saj smo tudi dali zanjo nad petsto dolarjev. Ostalo je šlo pa za rože, sveče in duhovnika.

Smo mislili, da bo od nabrane vsote še kaj za godbo ostalo, pa ni.

Ker je bil pa pokojnik svoječasnno za godbo jako navdušen, je podporno društvo, katerega član je bil svoječasnno pokojnik, toliko darovalo iz rezervnega sklada, da so mu godli pri pogrebu.

Strahno vžaloščeni vdovi in njenim devetim neprekrbljenim otročim izrekamo vsi iskreno sočustvenje!

KRATKA DNEVNA ZGODBA

ING. VOJKO KOPRIVNIK:

VOLK

Bilo je leta 1917. v okupiranju Srbiji v Smederevski Palanki. V mesecu februarju je bil zapadel tako visok sneg, kakor ga Sumadija že davno ni videla. Ležal je meter na, debelo in mraz je bil pritisnil, da so se vsi ljudje držali svojih toplih ognjišč. Nikdo od mraza ni smel na prosto. Bilo je v nedeljo popoldne, popušil sem svojo cigareto in popil turško črno kavo. Ležal sem na pilotskem divanu, gledal hisičja krzna, ki sem jih susušena pooblašaj mesto slik...

sko dvorišče, so vse tri glavice, plava, črna in kostanjeva, bile na oknu in njih zdrava in vesela lica so sijala rožno skozi šipe. Zvonki smeh je zavzemal skozi dolgi mračne hodnike, ki so sticer tako tožno in mrko molčali. Sprejem je bil kot v bajki. Junak iz snega, med tri nežne kraljčine (princesice v zakletem gradu). Občevanje z meščanstvom jim je bilo strogo zabranjeno in tako so željno čakale ves teden, šest dolgih zimskih dni na posete v nedeljo. Tudi moj Franček je bil objekt izredne pazljivosti. Seveda, tudi on je bil v uniformi. Takoj nam je bil serviran čaj, malo sladkorja in brez ruma; in krožnik keksov, v njem duh po Verplegsmagazinu, ali, kakor bi danes rekli, na "Ubojno slagaliste". In vendar je bilo se tako skrbno pripravljeno, z belimi orti in vazenimi servijetami, in vse tako od srca ponujeno, da je vsakogar razveselilo to gnezdece v Azanjski šoli, v tistem težkem času, ko so topovi bobneli pred Solunom, v Karpatih in na Soči. Gitara je morala s stene, z dolgimi pestrimi pantljkami, in brez dolgočasa citranja so zadonele v beli šoli veselo in složne melodije slovenskih narodnih pesmi, ki so jih gospičje iz Hrvaške znale, kakor da so vse izšolane v ljubljanski "Mladiki". Prinesle so steklenice s sladkim sumadijskim cvičkom, z "ružico", postregle s kajmakom, srbskim maslecom, in govori in piši, pravi, beli pšenični kruh. To je bil znak, da zveze z meščanstvom niso bile popolnoma prekinjene. Tako je minil čas veselo, v razgovoru, šali in petju — in naenkrat je ura na steni izbila polnoč. Čas za vrnitev. Franček, pojediva! — Melde gehorsamst, — in Franček je odšel, da pripravi voziček. Odpevala se se je še pesmico z gitaro. — "Tamo... daleko... daleko kraj mora...", bele ročice so posegle v roko, vse tri naenkrat, in naš trdi vojaški korak je odjeknil skozi temne koridore... Bil je silen mraz. V nosnicah se je delal led, če si zadihal skozi usta, so te zaskleli zobje. Bilo je 20 stopinj pod ničlo. — Zdaj se pa le zavija, Franček! Imaš puško? Gori se je odprlo okno in trije glaski so zaklicali: — Ne idite v noč! Ostanite tu! Vojska je! Bomo že nekako uredile! Ali mi trdo, junaški! Drugokrat! Moramo! Zbogom! Pozdravljamo, salutiramo, in konj je potegnil čez dvorišče, na cesto in v belo noč... Mrzla sapa je rezala v nos in ušesa. Najin dih je bil gosta megla, kakor da pušva. Skozi vas sva vozila počasi. Bilo je vse tiho in temno, nobena lučica ni brlela. Debel sneg je visel s streh kmečkih hiš, ki so se zdele kot zakopane v bele blazine. Iz dimnika je mestoma vstajal debel in svetel dim, v katerem so se lovi- le iskare. Tupatam je zatulil kak ovčarski pes v tiho noč, da ga je bilo strašno čuti.

Ko sva pustila za sabo zadnje hiše in dospela na visoko planoto, je bila vsa pokrita z mlečno svetlobo. Sijal je mesec. Vse je bilo belo. Vsa debla in vse veje dreves in grmovja so bile pokrite z ivjem, tako da ni bilo videti ničesar temnega v vsej štrini narave. Mraz je bil in tišina; samo topot našega konja in tok koles po zmrzlem snegu je škripal skozi noč... — Gospod Oberleutnant, melde gehorsamst, ali ne bi malo postavili? — oglasil se je Franček. — Dobro, daj mi vajeti. In Franček, toplo zavil in okrogel kakor medved, se je zvalil z vozička. Konj je dihal in kakor v dimu parnega stroja mu je bila glava. Gledal sem pred se; vse belo, mlečno, da ceste nisi mogel razlikovati... Naenkrat — Ali se motim? Na glem glavo, ker me je motila para, ki je vstajala s konja. Ne kaj temnega sredi ceste. Kakih 100 korakov pred nami. Velika žival, je, dva vidna. Dve žareči točki v glavi... Okrenem se in poklicem Frančka. — Kje ti je puška? Franček prilomasti. — Kaj pa je? Tam sloni. — Ali ne vidiš, tam pred nami. Franček pogleda: — Saj ni ničesar! Pogledam. Res ni bilo ničesar več. Mislim sem, da me je kakak megla prevarila. Franček sede, in poženeva konja. In šlo je zopet lepo, zložno dalje skozi belo noč... Ali ko smo dospeli skoro do mesta, kjer se mi je bila prikazala dozdevna tista veliko žival, je konj poskočil, kakor da presoči jarek. Potegnili je tako nemadno in čvrsto, da sva skoro oba zdrknila z vozička. Puška je padla. Konj pa se je spustil v tako silen dir in tek, da ga ni bilo mogoče ustaviti. Vajeti so se nam potrgale. In konj je begal kakor zblaznel čez poljano. Ni bilo misliti, da ga zadržava, samo sva pazila, da pravočasno izskočiva, ako bi konj naletel v kak jarek. Prej izskočili ni kazalo. K sreči je snežena pot bila izvožena in ravna. Tako je dirjal konj z nama skozi noč celih 8 kilometrov tik pred prve hiše Palanke. Ko je konj vidno opesal ter toliko onemogel, da ga je bilo mogoče dohiteti, je Franček skočil na tla in ga zgrabil za vajeti. Žival je drhtela in trepetala od strahu. Iz telesa ji je puhtela debela megla. Še v Frančkovih rokah se ni mogla pomiriti. Stalno jo je stresalo. — Kaj ti je, za vraga! — vzklone Franček, — si zmoreš? — Istopil sem tudi jaz in s pomirljivim ploskanjem po vratu miril razburjeno konja. Vsa dlaka po telesu mu je bila bela od ivja. Pod prsti so se čutili stresljaji njegovih živcev. Franček je z okornimi prsti poskušal zvezati pretrgane vajeti, jaz pa sem moral neprestano tolažiti vznemirjeno, trepetajočo žival. — Ti, Franček, veš kaj, to tam je le bil volk. — E, kaj še kaj, gospod Oberleutnant, melde gehorsamst. Vrag si vedi, kaj je to bilo. Najbrž je stopil na kak trn ali žebelj. Bomo jutri že videli. Čim sva zasedla zopet voziček, je konj zopet v galopu nadaljeval pot. Samo nekaj mirneje in pod

vajeti. Dospeli smo domov tako hitro, kot še nikoli. 12 kilometrov v 30 minutah. — Hvala Bogu, da sva ostala živa, — reče Franček. Potem pa: — Melde gehorsamst, lahko noč! Drugo jutro mi ni dalo miru. — vzela se je rano drugega konja in odpeljal sem se s Frančkom proti Azanji na tisto mesto pogledat. Trocevko sva našla takoj črno v snegu, kakor nama je padla. Nikogar ni bilo za nami po tej cesti... Točno se je v snegu videl sled konjskega skoka — in sredi pod njim neki velik široki sledovi, kakor od psa. — Poglej, Franček, tja po snegu! — Pri moj kršen duš, to je pa le biu volk! Na debelem snegu, ki je tmel trdo zmrazil skorjo, je pustila megla finnega ivja, kakor plast navozpadlega snega. Na njem so se videli jasni sledovi volka, tega nočnega potepuha, čigar srečanje naju je bilo to noč skoraj veljalo življenje.

KAJ VSE POŠTA STORI!

Zgodovina pošte pozna povsod slučaje, da je pošta dostavila kakšno pismo šele dolgo leta potem, ko je bilo pismo oddano. Tako pisma seveda navadno nimajo za naslovljenca nobene prave vrednosti več, kar so že zastarela. Tu pa tam se pa le zgodi, da se človeku mlo stori, če prebere kakšno tako staro, zakasnelo pismo, kajti včasih bere mo v njih romane, kakor jih piše le življenje samo. Tako je pred leti neki gospod Winshull v Birminghamu ponudil srce in roko mladi deklici, ki pa je ponudbo gladko odklonilo. Leto kasneje se je poročil gospod Winshull z neko drugo žensko, svoje prve ljubezni pa po odklonitvi ni nikdar več videl. L. 1923. pa je mož umrl, dve leti kasneje pa tudi njegova prva izvoljenka, ki je ostala samicca. Te dni pa je dobil Winshullov sin pismo s podpisom "Lilly", kjer je bilo zapisano, "da ve (pisalka) njej postavljeno ponudbo prav dobro ceniti in da obžaluje svoj ovčarjanjsko odklonitev in naslovljenec naj se le oglasi kmalu na njenem domu." Mladi Winshull je silno debeto gledal, kaj naj to pomeni, ker ni poznal nobene "Lilly"; ko pa je pogledal na datum je kmalu spoznal, za kaj gre. Pismo je bil onamreč napisano meseca marca l. 1909! Tako je bila pošta kriva, da je gospodična Lilly ob sedela in ostala samicca...

"BREŽIČNA" PRIČA

Te dni so imeli v sodni palači v Parizu senzacijo, ukršne se ne pozna zgodovina pravosodstva. Prvici je namreč nastopila pred sodiščem "brežična" priča. Šlo je za povračilo škode pri avtomobilski nesreči. Sodišče pa ni moglo dognati, kdo je kriv. Očividcev nesreče je bilo mnogo, toda vsa jo je opisoval po svoje. V hipu, ko se je pripravil zastopnik tožeče stranke, slavni pariški odvetnik Moro-Giafferi h govoru, je vstal s klopi prič mož, ki ga pa ni nihče poznal. "Sem Marcel Revelliot, 47 let, je dejal neznanec. Predsednik sodišča ga je začudeno pogledal, ker so pač rekli primeri, da bi se priče same javile. "Sem brežična priča," — je nadaljeval neznanec in začel pripovedovati, da je izvedel za avtomobilsko nesrečo po radiu in da je policija pozvala vse, ki vedo kaj o nesreči, naj se javijo sodišču. Kot vesten mož se je požuril na sodišče, da izpolni svojo dozdevno dolžnost.

SMRT LETALCA LUNDBORGA

Pred kratkim smo poročali o tragični smrti slavnega švedskega letalca kapitana Einara Lundborga, ki je padel na letališču na Malemsteetu iz nezatne višine 50m in se ubil. Vzrok tragične nesreče še ni pojasnjen. Po padcu letala, ki se je razbilo, so potegnili Lundborga izpod razvalin onesvečenega z zionljenimi nogami in rokami ter s težkimi notranjimi poškodbami. Praprljali so ga v bolnico, kjer je na zvečer umrl. To je vse, kar se ve zaenkrat o smrti moža, ki je leta 1923 po katastrofi zrakoplova "Italia" rešil generala Nobila. Z Lundborgovo smrtjo vstajajo spomini na tragično usodo Nobilove ekspedicije, ki je zahtevala ne le življenje nesrečnih udeležencev, temveč tudi požrtvovalnih in junaskih članov rešilnih ekspedicij, v prvi vrsti slavnega polarnega raziskovalca Amundsena. Junij leta 1928, čigar začetek je bil v znamenju katastrofe zrakoplova "Italia", ki so iskali ostanke zrakoplova ter mrtve in žive udeležence nesrečne ekspedicije, je bil mesec, v katerem je šlo Lundborgovo ime po vsem svetu. Poleg njega je govoril ves svet o letalcu Babuškinu, majorju Guilbaudu, kapitanu Larsenu, profesorju Samojloviču, letalcu Čuhnovskem, majorju Maddaleni in mnogih drugih, ki so pogall življenje, da katastrofa v tvelarnih krajih ni zahtevala še več človeških žrtev.

borišču, da reši še druge, ki so bili na ledeni gori pri onih, ki jih je hotel rešiti. Vzdrževal je v rdečem taborišču poročevalsko službo v kritičnih trenutkih, ko se je led krhal in lomil. Minilo je več dni, pomoč se je bližala, ves kulturni svet je tekmoval v plemenitem prizadevanju, rešiti nesrečneže in nihče ni vprašal kdo so. 6. julija je sprejel ves svet z radostjo vest, da so švedski letalci rešili Lundborga. Pogumni letalec se je dal rešiti samo zato, da bi mogel potem sam rešiti druge. Po njegovem povratku v Virgobay je lahko letalo "Moth" z Lundborgom zopet krožilo nad rdečim taboriščem, toda spustiti se ni mogel nikjer. Ta čas je obital na ledeni gori tudi letalec Čuhnovski, ki je bil rešil Marianovo skupino, v kateri je bil tudi nesrečni učenjak Maimgreen. Lundborg je še vedno čakal ugodnejše prilike, da bi mogel priskočiti nesrečnežem na pomoč. Ta čas je pa dosegel svoj cilj sovjetski ledolomilec "Krasin" in rešil udeležence Nobilove ekspedicije v trenutku, ko je bila nevarnost največja. Rešil pa ni vseh. Mnogo mrtvih je ostalo v večnem ledu in snegu z zrakoplova "Italia", pa tudi onih, ki so jim pohiteli na pomoč. Med tistimi, ki so tvegali življenje, da rešijo udeležence ekspedicije, je bil tudi Lundborg. In baš zato je vest o njegovi tragični smrti tem bolj pretresla svet. Letališče v Malsettu je menda usoda doočila za kraj njegove smrti. Leta 1926 ga je doletela tu prva nesreča. Iz višine 1500 m je strmoglavil njegov aeroplan na tla, toda Lundborg je ostal nepoškodovan.

SAKSER STATE BANK 63 CORTLAND STREET NEW YORK, N. Y. posluje vsak delavnik od 8.30 dop. do 6. popoldne. Za večjo udobnost svojih klientov, vsak ponedeljek do 7. ure zvečer. Poslujemo se vsi brez izjeme, za stare in stanovitne domače banke.

NAPIS NA GROBU PLESALKE Pred nekaj dnevi je umrla slavna ruska plesalka Ana Pavlova. — Njen soprog je določil za njen grobniški spomenik te-le besede (v francosčini): "O terre, ne pese pas sur elle, Elle a si peu pese sur toi" (O zemlja, ne obtežuj je preveč, tudi ona je tebe tako malo obteževala!) Ta napis ni izviran, ampak je bil napisan že na grobu neke starogrške plesalke.

Vstal sem in stopil k oknu. V rimskem solncu se se bleščali beli grebeni južnih hribov, krog Vodic in Bridvorice. Dalje proti Topoli in Rudniku je bilo vse v beli megli... — Franček — pozval sem svojega puša. — Melde gehorsamst, kaj želijo? — Franček, zapreži! Pojdeva v Azanjo. — Gospod oberleutnant, frdman je mraz. — Nič za to, Franček! — Melde gehorsamst, bova vzela puško? — Trocevko. Tako je odšel. Oba sva se dobro otopila, sedla v čeden, visok dvo-kolni voziček, ki je v Sumadiji v navadi, ter oddrdrala v snežno ravnino proti Azanji. Sanik ni bilo, in kolesa so škripala po zvočenem snegu... A vanja je največje srbsko selo. Ima 12 tisoč kmetijskih prebivalcev in leži sredi visoke planote med Palanko in Mladenovcem. Tam so bile takrat v lepi, sočasno zgrajeni šoli tri učiteljice Hrvaške. Plava, črna in kostanjeva. Tudi one daleko od svojih staršev, daleč od domačih hiš. Tja smo se zatekali jugoslovanski oficirji na čaj, če je domotožje ali kaka druga nejevolja pritisnila na dušo. Ko je voziček pridrdral na šol-

TAKA BOLEČINA! UNETO GRLO JE TUDI NEVARNO SEVERA'S ANTISEPSOL

MODERNI NAMIZNI GLOBUS TA LEPO NAPRAVLJEN GLOBUS vam koristi pri čitanju časopisov in knjig, poda vam bolj živahno in enotno sliko dežel, o katerih slišite, pomaga otrokom pri učenju, razvija njihovo znanje o svetu, na katerem živimo, poveča zanimanje za zrakoplovne pošte, potovanja in ekspedicije. kaže v pravem razmerju vodovje in suho zemjo, na njem so vse izpremembe, ki so posledica zadnjih razkritij. Ta globus bo odgovoril na vsako zemljepisno vprašanje, bodisi odraslim, bodisi učenčiči se mladini. S tem globusom vam je pri rokah svet, vzgoje in zabave. POTREBEN V VSAKEM DOMU SOLI ali PISARNI V premeru meri globus 6 inčev Visok je 10 inčev Prednosti globusa Ta lepo izdelan globus kaže v finih pestrih barvah dežele in vodovje, morske toke, smeri ladij, mednarodno dnevno črto itd. Zemljevid je tiskan v živih barvah, je na lepem stojalu in je ves polkan s prvotnim lakom. Globus je še posebej smvri, ki se ne da razbiti ter je bolj trpežna kot katerakoli snov, ki se jo uporabja za globuse te velikosti. Stojalo je iz takozvane "art moderne" kerame, v kristalni izdelavi ter jako lepo. Na severnem tečaju je kovinsko kamalo, s katerim lahko določite dnevni čas v kateremkoli delu sveta. To je edini globus te velikosti s tako pripravo. KRASEN PREDMET, KI JE KULTURNE VREDNOSTI ZA VSAK DOM Moderni namizni globus je vreden vsa kega doma in vsake pisarne. Vaši prijatelji ga bodo občudovali, vi in člani vaše družine se boste dosti naučili iz njega. Cena s poštnino vred \$2.50 ONI, KI IMAJO PLAČANO NAROČNINO za GLAS NARODA OZIBOMA SE NA GLAS NARODA NAROČE, GA DOBE ZA \$1.75 GLAS NARODA 216 West 18th Street New York, N. Y.

Mali Oglasi imajo velik uspeh Prepričajte se!

V SPOMIN PRVE OBLEČNICE SMRTI NAŠE LJUBLJENE HČERKE Margarete Tomsha ki nas je za vedno zapustila 18. februarja 1930. Leto dni je že minulo, kar počivaš v hladni zemlji. Duh tvoj še vedno živi med nami in posablja te se moremo. Spavaj mirno v domači grudi, draga hčerka. V naju svetem duši tvoj daj plačilo večni Bog. Tu na zemlji si prestala. Zato v spominu blagem nam boš ostala. Upanje imamo, da se vidimo nad zvezdami. Prosi ljuba hčerka Jezusa za nas, s svetjem bomo grob krasili vedno v trajen ti spomin, svetje s solzami kroglic naših srčnih bolečin. Zaujoči starši: JAKOB in MARY TOMSHA Bratje: ANDREW, FRANK, JAKE, LOUIS Sestre: MAE, FRANCES, JULIANA Valley, Washington.

SKRIVNOST NEZNANKE

ROMAN IZ ŽIVLJENJA

Za Glas Naroda priredil G. P.

(Nadaljevanje.)

Zame je tolažljiva misel, da bi grad tudi v bodoče pripadal grofovom Taxemburgu. V neke vrste emotici je Dagmar poslušala. Nato pa se je vzravnila iz svoje okorelosti. In njegov sin? — je vprašala lepavo. Klaus Ruthart se je ozrl na svoji, hipo negovani roki ter se zopet nasmeljal na svoj hladni način. — Njegov sin je zadovoljen s tem. Jutri ali pojutrišnjem bo dospel semkaj ter nas obiskal. Jaz sam te bom seznanil z njim ter pričakujem od tebe, da se boš uklonila mojim željam, kajti jaz sem, kot že rečeno, dobro izbral zate. Dobro je, če se že sedaj seznaniš z mislijo, da boš v par dnevih nevesta grofa Gunter Taxemburga. Dagmar je stisnila roki močno skupaj. Dvignila se je le napol ter hotela protestirati, a oči njenega očeta so počivale na njej tako nepremično, da je bila maravnost hipnotizirana. Vsed tega je zopet sedla ter mogla zpregovoriti le par besed. — Pusti mi vsaj nekoliko časa. Jaz ne morem sedaj priti še do nobenega sklepa. On pa je dvignil roko. — Prepusti meni, da sklepam zate. Ti boš vendar tako pametna ter spoznala, da je tvoj oče dobro izbral zate. Bedastim sentimentalnostim se ne bo udajala moja hčerka! V splošnem pa si boš ogledala grofa Taxemburga šele potem in se boš lažje prilagodila mojim željam. Sedaj se lahko umakneš ter se prilagodiš mojim željam. Starost za zakon si že dosegla in vsled tega je stvar povsem lahka, posebno ker nimaš nobene srčne zadeve. Sedaj pa me moraš pustiti samega, kajti pred obedom moram rešiti še par stvari! S temi besedami se je dvignil Klaus Ruthart ter ponudil svoji hčerki roko. Ona je polčila svojo roko v njegovo nezmožna, da bi kaj odgovorila. Kot uje'a ptička je počivala njena roka za trenutek v njegovi, katero pa je odločno stisnil, svest si svoje zmage. Povsem tiho je odšla Dagmar v svojo sobo. Ko je bila sama ter so se vrata zaprla za njo, je stala še nekaj časa, kot pod sugestivnim vplivom. Konečno je globoko vzdihnila ter si pogladila čelo s svojo lepo oblikovano roko. Ozrla se je naokrog, kot da se je sedaj šele predramila. Naenkrat pa se je vzravnila, kot pripravljena na boj. — Ne! Odločno je zakričala to skozi tišino sobe in ustrašila se je zelo sama odločnost svojega glasu. Pritisnila je roko na srce. — Ne, — tukaj preneha moč mojega očeta, — tu se mora nehati! Nikdo nima moči razpolagati z menoj, posebno ne za vse življenje! Ne bom si pustila vzeti iz lastnih rok samodoločbe! Tako je rekla sami sebi, in okorelost je vedno bolj in bolj izginjala. Njene oči so zopet zrla jasno in odločno. Vedela je, da bo prišlo do boja raditega z njenim očetom, a ta boj je hotela izbojevati! Postala je zopet mirna ter pričela hoditi po sobi gorindol. Na tej poti je stopila tudi v delavno sobo. To ni bila pisalna miza razvajene dame iz višjih slojev. Na njej niso stali neštete predmeti za igračkanje. Bila je težka miza in na njej je stala fotografija — njene mrtve matere! Dagmar je vzela sliko ter se ozrla vanjo z žalostnimi očmi. — Tudi ona se je zdrobila na mrzlem, nepremičnem bistvu mojega očeta! Uboga mati, — nikdar nisi našla v svojem zakonu sreče! Ali sploh obstaja za nas, ženske, kaka sreča? Jaz pa nisem tako slabotno bitje kot si bliha ti! Borila se bom! Jaz pa nisem le hčerka svoje matere, temveč tudi svojega očeta! Toliko želje volje sem podedovala po njem, da se ne bom v tem vprašanju suženjski podvrgla! Tako je mislila, pripravljena na boj. Pogladila je zopet sliko ter jo postavila zopet na svoje mesto. Nato se je spustila pri pisalni mizi na stol ter odprla zaklenjen predal te mize. Iz predala je vzela kaseto, zavito v zeleno usnje. Tu je bila zaklenjena. Ključ je nosila Dagmar na ftni zlati verižici krog vrata, skrito pod obleko. — Srčne afere nimaš, hvala Bogu! Te besede njenega očeta so dolgo zvenele v njej. Krog ust ji je zaigran, čuden zagoneten usmev. Pogladila je kaseto ter globoko vzdihnila. Začopljena v misli je potegnila ključ na dan ter odprla kaseto. Pisma so ležala notri. Vzela jih je ven ter pretehtala paket s svojo roko, dočim se je krog njenih ustnic pojavilo pritaženo ihtenje. Ta pisma so tvorila idealno vsebino njenega življenja. Hranila je to, kot svetinjo. Kar je spalo v njenem srcu idealnih občutkov, pe bilo v teh pismih. To je bila čudna poves: Dočim so njeni prsti deloma razkadali ta pisma, so odhitele njene misli nazaj v čase, ko so bila napisana. Razven teh pism pa je ležal v kaseti še šop listkov. V tihih urah je čitala ta pisma ter ogovore nanje in vedno je iznova doživela čudne čase, v katerih je izgubila svoje srce. Gunter Friesen! Tako so bila podpisana ta pisma. Gunter Friesen! Obstala je. Tako čudno! Tudi mladi grof Taxemburg, ki naj bi postal na željo očeta njen mož, je nosil istotako ime Gunterjé. To je bilo v resnici čudno naključje! Zrla je zamišljeno v daljavo ter si podprla glavo z rokama. Njene misli so letele nazaj v preteklost.

DRUGO POGLAJVE.

Dagmar Ruthart je bila v penzionatu velika prijateljica nege mlade dame. Tava je bila Katrica Berndorf in njeni starši so imeli na Turinškem precej veliko posestvo. Dvakrat se je Dagmar odpeljala s svojo prijateljico v Berndorf, da sledi povabiti Katricinega očeta. To so bili čudovito krašni dnevi za Dagmar, kajti v Berndorfu je spoznala prvikrat pravo, družinsko življenje. Katrica je bila edini otrok svojih staršev in raditega so jo seveda strahno razvajali. Dagmar pa je čutila šele takrat razločno, kaj vsemu se je morala odreči, seveda nevede.

(Dalje prihodnjic.)

KEMIJA IN KRIMINALISTIKA

Boj proti zločinom in zločincem v vsaki obliki sili kriminalista, da se vedno večji meri poslužuje pomoči kemije. Kemične preiskovalne metode omogočajo zelo pogosto na podlagi preiskave predmetov, ki jih je zločin pustil na lju mesta, točne in neovrgljive sklepe, kdo da je zločinec. Na tem mestu sicer ne moremo dati popolnega pregleda preiskovalnih metod, ki se jih poslužuje kemija, pač pa hočemo navesti o tem le nekaj posebnosti.

Za kriminalista (za človeka, ki zasleduje zločine jih skuša pojasniti) je jako važen predmet prah, ki se nahaja v obleki. Če preizkusimo prav v obleki pod drobnogledom in pa kemično, vidimo, da se nahaja v obleki ljudi, ki pripadajo gotovim poklicem, vedno posebne vrste prah. Posebno važni so za preiskave žepi, potem šivi na žepih, kjer ima ta ali oni navadno shranjeno svojo listnico, potem pa praznine in votline pri žepnih nožih. Neki delavec je bil zaposlen v fabriki za izdelovanje brezalkoholnih pijač. V takih fabrikah rabijo razna barvila ki jih drugod ne rabijo. Nekemu delavcu pa so dokazali, da ima na peti svojega čevlja ravno tako barvilo in so mu s tem dokazali, da je on v fabriki nekaj pokradel.

Tudi umazanija na rokah je važna. Nekemu tatu so dokazali, da je kradel telefonsko žico, na ta način, da so ugotovili na njegovih rokah vitrijoj, s katerim so bili namazani telefonski drogovi, po katerih je nesrečnež plezal, ko je kradel žico.

Razne strupe najde kemik v že zdavnaj starih truplih. Posrečilo se je celo ugotoviti strup v lesu rakve in v zemlji, ki je obdajala rakev, ker je trohnoba s strupi vred zalezala že v les in v obdajajočo ga zemljo.

Tudi umazanija za nohti ni brez pomena. Za nohti se najde navadno prah tistega materiala, s katerim je imel zločinec navadno opraviti, na pr. prah od lesa, od moke ali pa od kovin. S posebno pripravo začiščenje nohtov naberemo umazanijo izpod nohtov za preiskavo. Preiskujejo pa tisto umazanijo mikroskopsko in kemično.

Moderne preiskovalne metode nam omogočajo tudi strogo razlikovanje med človeško in živalsko krvjo. Če pa je kri še dovolj sveža, ugotovimo lahko tudi to, kateri krvni skupini pripada ta ali ona kri. Če najdemo na pr. na obleki sledeve krvi, ki pripada krvni skupini "B", zločinčeva kri pripada krvni skupini "A", potem zločincu nič ne pomagajo izgovori, da mu je tekla kri iz nosa ali kaj podobnega.

Ljudem, ki radi odpirajo in prebirajo tuja pisma — to so zlasti ženske, katerih radovednost presega v tem oziru navadno vse meje — pa dokažemo njihovo nepravilno ravnanje majlaže s tem, da potrosimo zelo previdno z raznimi barvili. Ta barvila so navidezno suh, bel prah. Kakor hitro pa kdo tako pismo vzame v roke, se ga tisti "prah" pod vplivom potu krepko pobarva. Te barve se z umivanjem ne da odpraviti, ker postaja vedno krepkejša in tako se z lahkoto ugotovi, kdo odpira pisma brez dovoljenja.

POZIVI

Vsi naročniki katerim je, oziroma bo v kratkem posla naročnina za list, so naprošeni, da jo po možnosti čimprej obnovijo. —

Uprava lista

DRUŠTVA

KI NAMERAVATE PRIREDITI VESELICE, ZABAVE OGLAŠUJTE

"GLAS NARODA" ne čita samo vaše članstvo, pač pa vsi Slovenci v vaši okolici.

CENE ZA OGLASE SO ZMERNE

K NJIGARNA "GLAS NARODA" 216 West 18th Street New York, N. Y.

RAZNE POVESTI in ROMANI:

- Ana Karenina (10istoj) zanimivi roman (2 zvezka) \$5.50
Amerika, povesed de'ra, doma najbolje .55
Agitator (Kermit) broš .80
Andrej Hofer .50
Beneška vedeževalka .35
Belgrajski biser .35
Beli mecesen .40
Belo noči, mali junak .60
Balkansko-Turška vojaka .80
Balkanska vojaka, s slikami .25
Boj in zmagi, povt .20
Blagajna Velikega vojvode .60
Belfegor .80
Boy, roman .65
Burska vojaka .40
Beatin dnevnik .60
Bošidni darovi .35
Božja pot na Bledu .20
Božja pot na Šmarni gori .20
Cankar:
Greinik Lenard, broš .70
Mimo življenja .80
Mrtvo meso .75
Romantične duše .60
Cvetke
Cesar Jožef II. .30
Cvetina Berogradska .50
Čarobnica .35
Črtice iz življenja na kmotih .30
Drobni, in razne povesti
ispisal Milčinski .60
Darovana, zgodovinska povest .50
Dekle Eliza .40
Dalmatinske povesti .35
Dolga roka .50
De Ohrid in Bitolja .70
Doil z orokjem .50
Don Kihot in La Mancha .40
Dve sliki. — Njiva, Starih (Meško) .60
Devica Orleanška .50
Duhovni boj .50
Dedeč je pravil; Marinka in škraltjčki .40
Elizabeta .35
Fabijola ali cerkev v Katakombah .45
Fran Baron Trenk .35
Filozofska zgodba .60
Fra Divačlo .50
Gozdovnik (2 zvezka) 1.20
Gospodarica sveta .40
Goščevski katekizem .25
Gostilne v stari Ljubljani .60
Grč'a Mytologija .1-
Gosarji .75
Gusar v oblakih .50
Hadži Murat (Tolstoj) .60
Hči papeža, vez .1-
broš .75
Hektorjev meč .50
Hedvika .40
Hudi časi, Blago duša, veselogra .75
Hecena (Kmetova) .40
Hudo Brezdno (II. sv.) .35
Humoronske, Groteske in Satire, vesano broširano .60
Izlet g. Brončka .1.20
Izbrani spisi dr. H. Dolenc .60
Iz tajnosti prirode .50
Iz modernega sveta, trdo vez .1.60
Izbrani spisi dr. Ivan Mencinger:
2 zvezka .1.50
Igračke broširano .80
Igralce .75
Jagnje .30
Janko in Metka (za otroke) .30
Jernač Zmagoval, Med pisarji .50
Jutri (Strug) trd. v. .75
broš .60
Jurčičevi spisi:
Popolna izdaja vseh 16 zvezkov, lepo vezanih .10-

Kretanje Parnikov Shipping News

Table with shipping schedules for various routes including Berlin, Paris, and New York, listing dates and ship names.

6 DNI PREKO OCEANA

Najkrajša in najbolj ugodna pot za potovanje na ogromnih parnikih: PARIS 20. febr.; 14. marca (6 P. M.) (12.05 A. M.) Ile de France 28. febr.; 27. marca (1 P. M.) (4.30 P. M.)

Kako se potuje v stari kraj in nazaj v Ameriko.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj, je potrebno, da je poučen o potnih listih, priligi in raznih drugih stvareh. Vsled naše dolgotrajne izkušnje vam mi samoremo dati najboljša pojasnila in priporočamo vedno le prvovrstne brozparnike. Tudi nedržiavljeni zamorejo potovati v stari kraj na obisk, toda preskrbeti si morajo dovoljenje za povrnitev (Return Permit) Washingtona, ki je veljaven za eno leto brez permita je sedaj nemogoče priti nazaj tudi v teku 6. mesecev in isti se ne pošiljajo več v stari kraj, ampak ga mora vsak prosilec osebno dvigniti pred odpotovanjem v stari kraj. Prošnja za permit se mora vložiti najmanj eden mesec pred nameravanim odpotovanjem in oni, ki potujejo preko New Yorka je najbolje, da v prošnji označijo naj se jim pošlje na Barge Office, New York, N. Y. KAKO DOBITI SVOJCE IZ STAREGA KRAJA Glasom nove ameriške priseljeniške postave, ki je stopila v veljavo s prvim julijem, znaša jugoslovanska kvota 845 priseljenecv letno, s kvotni višji se izdajajo same onim prosilecem, ki imajo prednost v kvoti in ti so: Starši ameriških državljanov, moške ameriških državljan, ki so se po 1. juniju 1923. leta poročili; šene in neporočeni otroci izpod 18. leta poljedelcev. Ti so opravičeni do prve polovice kvote. Do druge polovice pa so opravičeni šene in neporočeni otroci izpod 21. leta onih nedržiavljanov, ki so bili postavno pripuščeni v to deželo za stalno bivanje. Za vsa pojasnila se obračajte na poznane in zanesljive

NAŠ PRVI SKUPNI VELIKONOČNI IZLET PRIREDIMO PO FRANCOSKI PROGI S PARNIKOM "PARIS" DNE 14. MARCA (12.05 A. M.) PRIHODNJI IZLET S PARNIKOM "ILE DE FRANCE" priredimo dne 25. APRILA (1.00 P. M.) in —

Naš NAJVEČJI ter PRVI SPOMLADANSKI IZLET bo pa na — 15. MAJA (4.30 P. M.) s parnikom "ILE DE FRANCE" na katerega rojake že sedaj opozarjamo. Tedaj bo potnike spremljal naš uradnik g. A. Pestotnik skozi do Ljubljane, ki bo celo pot skrbel za udobno in brezskrbno potovanje. Iz Pariza do Ljubljane vozi vlak sedaj samo 26 ur.

Po COSULICH Progi PRIREDIMO NAŠ PRVI ali VELIKONOČNI IZLET DNE 10. MARCA (4.00 P. M.) preko Trsta z ladjo "VULCANIA" Nadaljni izleti po tej progi in s to ladjo se bodo vršili: 15. aprila — 19. maja in 30. julija.

Kdor želi potovati v prijetni in veseli družbi, naj se pridruži enemu naših izletov in ne bo mu žal. Za naše letošnje izlete je že sedaj precejšnje zanimanje, zato priporočamo, da si vsak kolikor mogoče hitro zagigura prostor. Mi smo v tem poslu že nad 40 let in vsled tolikoletne izkušnje zamoremo jamčiti najboljšo postrežbo, kakor tudi to, da bo vsak o vsem dobro, točno in pravilno poučen. Potnike, ki potujejo preko nas, dočaka naš uslužbenec na tukajšnji postaji in jih dovede k nam v pisarno. ZA POJASNILA GLEDE POTOVANJA, POTNIH LISTOV, CEN, VIZE JEV IN PERMITOV SE OBRNITE NA DOMAČO TEVDKO —

Sakser State Bank 82 CORTLANDT ST, NEW YORK, N. Y.

BAKSER STATE BANK 82 CORTLANDT STREET NEW YORK